

**THEELEN, Nicolas** (Bilzen 25 juni 1848 – Tongeren 2 juli 1918). Vader van **Frans Theelen**.

Nam bij het uitbreken van de schooloorlog in 1879 als katholiek ambtenaar ontslag bij de Registratie om de liberale regering te kunnen bestrijden. Theelen zag zijn agitatie als een strijd voor de morele, culturele en sociale verheffing van zijn volk. Hij leidde de Sint-Maternusdrukkerij te Tongeren en stichtte een waar persimperium dat vrijwel heel de provincie bestreek met weekbladen als *Het Algemeen Belang*, *De Gazet van Hasselt*, *Gazet van Genk*, *De Gazet van Sint-Truiden*, *Onze Kempen* en *Limburg*.

Van 1883 af was Theelen bestuurslid en van 1905 tot aan zijn dood voorzitter van het **Davidfonds** te Tongeren. Hij gebruikte zijn persoonlijk prestige en zijn pers om de Limburgse politici onder druk te zetten ten voordele van de vervlaamsing. In 1890

vroeg de Antwerpse Nederduitsche Bond hem briefwisselend lid te worden. Theelen was een groot voorstander van het Algemeen Nederlands. Hij organiseerde in 1903 leesavonden om het "schoon lezen" te bevorderen en stuurde samen met 30 anderen een verzoekschrift aan het parlement, opdat het wetsvoorstel-Edward Coremans inzake de vernederlandsing van vrij middelbaar onderwijs 'onverminkt' zou worden ingediend en aangenomen. Bij feesten en congressen trad hij op als gevierd redenaar, die uitstekend Nederlands sprak. In de door hem uitgegeven "Roman voor allen"-reeks, schreef hij volksromans. Hij stichtte de toneelgroep De Witte Lelie en schreef een reeks toneelstukken. Hij beschouwde het Vlaams toneel als een middel tot culturele verheffing en tegelijk als verspreidingsmiddel van een beschaafde moedertaal. Hij was sterk gekant tegen toneelopvoeringen in dialect.

WERKEN: *Moedertaal*, 1884; – *Feestrede op 13 juli 1902 uitgesproken bij de 60oste verjaring van de Gulden Sporenslag*, 1902; – *Tooneel in de steden*, 1907; – *Iets over Vlaamsche zang*, 1905.

LITERATUUR: J. Wassenberg, 'Nicolas Theelen, een grote figuur uit het Limburgs Toneelverleden', in *De Tijdspiegel* (maart 1953); – Jubelnummer van *Het Belang van Limburg* (7 mei 1953).

JOZEF JAGENEAU\* EN LUC VANDEWEYER